

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

20–21 травня 2022 року

Харків
2022

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Балацинова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва С. О. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Цапко А. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол №7 від 20.07.2022 року)*

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти з питань методології, історичного та компаративного дискурсу розвитку педагогічної науки; організаційних, дидактичних і методичних засад реалізації дистанційного та змішаного навчання; педагогічних засад інклюзивної освіти; інновацій в освіті; розвитку загальної і вищої освіти; освіти дорослих; цифрових трансформацій в публічному управлінні та адмініструванні.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, здобувачам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ, ІСТОРИЧНИЙ І КОМПАРАТИВНИЙ ДИСКУРС РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Ваховський Л. Ц. Індукція і дедукція як пізнавальні процедури в дослідженнях з історії освіти і педагогічної думки	12
Гончарова О. М. Освітні програми у сфері туризму французьких закладів вищої освіти	15
Горєлова М. А. Провідні технології організації навчання студентів у США	19
Докучаєва В. В. Інжиніринг як інструмент дослідження в галузі освіти	23
Друганова О. М., Гусенко К. В. Актуальність ідей К. Д. Ушинського в парадигмі сучасної української школи	27
Зарудна І. А. Суть терміну «компетентність» у законодавстві про освіту України та Європейського Союзу	30
Zaťko Jozef Development of Cooperation between Educational Institutions in the European Union as a Network Activity	33
Золотухіна С. Т. Наскрізне виховання як складова педагогічного процесу в історичному дискурсі	36
Кабусь Н. Д., Мартинюк І. М., Погребняк Т. Д. Зарубіжний досвід надання соціально-психологічної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню в зоні збройних конфліктів	40
Костенко О. В. Метод кодування за Grounded Theory Methodology в процесі проєктування дослідницького дизайну історико-педагогічного дослідження	44
Madsen S. S., Krasin S., Krasina H., Khodykina Y. Cross-Sectional Studies of Ukrainian and Norwegian Pre-Service Early Childhood Education Teachers' Digital Practices	47
Магілін О. В. Система закладів військової освіти Латвії	55
Marchenko O., Varannyk M., Zhovtonizhko I. Peculiarities of Teaching the Fundamentals of Comparative Pedagogy to Graduates of the Scientific Degree “Doctor of Philosophy” in the Specialty of “Educational, Pedagogical Sciences”	59

Танько Т. П., Тарарак Н. Г.	63
Особливості виховання дітей дошкільного віку у Великій Британії та США (ретроспективний аналіз)	
Тарарак М. Ю., Тарарак О. В.	66
Визначення поняття «толерантність» у зарубіжній психолого-педагогічній науці	
Штефан Л. А., Кузнецова О. Ю., Фазан В. В.	70
Особливості розвитку системи освіти в Україні в 20–30-ті рр. ХХ століття	
Бао Чен	73
Моделі навчання здобувачів спеціальності «арт-менеджмент» у закладах вищої освіти країн Європи, США та КНР	
Ван Ічжи	77
До проблеми взаємопов'язаності вимог до музичного виховання школярів та підготовки вчителів музичного мистецтва у КНР	
Ван Янь	80
Використання Пекінської опери у формуванні музичної культури китайської молоді	
Го Сінхуа	84
До питання історичного становлення диригентської освіти у КНР	
Дзін Лань	87
Організаційна культура університету Цінхуа та його ціннісні пріоритети	
Ду Цзінсюй, Го Цзяфей	91
Про розвиток підприємницьких здібностей студентів китайського коледжу	
Лі Янь	94
Ініціації китайських здобувачів художньо-педагогічних спеціальностей у проектній діяльності	
Лун Фен	98
Антропоцентричний базис політичної культури України і КНР	
Ляо Цайчжи, Ван Лі	101
Огляд сімейних факторів, що впливають на стан психічного здоров'я дітей у сільській місцевості Китаю	
Ляо Цайчжи, Гуй Цзюньцзяо	108
Дослідження стану психічного здоров'я випускників китайських коледжів	
Ляо Цайчжи, Ду Кещін	115
Огляд досліджень психічного здоров'я дітей у сільській місцевості Китаю за останні 15 років	
Ляо Цайчжи, Чжан Юй, Тан Юнфен	121
Кореляційне дослідження самотності та агресії серед китайських студентів коледжу	
Му Веньлун	130
Використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у викладанні музичних навчальних дисциплін у закладах вищої освіти КНР	

Хоу Цзяньвей	133
Національна народна китайська музика як засіб формування національної самосвідомості особистості	
Цуй Лун	136
Середовищний фактор розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань	
Чжан Гомін	139
Організація початкової мистецької освіти КНР	
Zhang Caijing	142
The Development of Non-Formal Education in China	
Чжан Ян	145
Реалізація ідей К. Орфа в практиці навчання музики в закладах середньої освіти КНР	
Чжао Цянь	149
Значення традиційної культури у дизайн-освіті в коледжах КНР	
Чжоу Ань	152
Використання цифрових технологій у музичній освіті Китаю	
Чжоу Ілей	156
Взаємозв'язки музичної культури та мистецької освіти в дослідженнях науковців КНР	

СЕКЦІЯ II

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Башкір О. І.	160
Онлайнві застосунки сторітелінгу як методу навчання	
Боярська-Хоменко А. В.	163
Теоретичні основи проектування освітнього контенту в умовах змішаного навчання	
Голубнича Л. О.	166
Досвід викладання іноземної мови в умовах карантину	
Гук І. П.	170
Самоорганізація навчально-пізнавальної діяльності студентами під час дистанційного навчання	
Денисенко А. О., Ван Ціхуей	173
Онлайн-дозвілля як засіб музично-естетичного виховання майбутніх учителів мистецьких дисциплін	
Доценко С. О., Чепелєв О. О.	176
Досвід впровадження системи змішаного навчання в освітній процес	
Карпенко В. В.	180
Використання активних форм організації уроку історії в умовах дистанційного навчання (з досвіду роботи)	
Кульчицький В. Й.	183
Принципи дистанційного навчання у закладах вищої освіти	

Твердохліб Т. С. , Мажуга А. В.	186
Педагогіка партнерства в умовах дистанційного навчання: особливості роботи класного керівника з батьками	
Ткачов С. І., Ткачова Н. О., Щєбликіна Т. А.	190
Реалізація індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти у цифровому середовищі	
Usakli H.	193
Social and Emotional Learning Deficiency Due to Internet Addiction of University Students	
Цимбал О. М.	196
Упровадження форм і методів дистанційної освіти у професійну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва	

ЕКЦІЯ ІІІ ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Бабиніна Ю. Р., Мельниченко М. В., Рощенко О. О.	200
Художньо-творча діяльність дітей з особливими потребами	
Біла О. О., Левицька Ю. В.	204
Застосування методики «тан-содерберг» у процесі розвитку мовлення молодших школярів із синдромом дауна	
Бойчук Ю. Д., Казачінер О. С.	207
Підготовка майбутніх фахівців до оволодіння технологіями лялько терапії	
Лебедик Л. В.	211
Вимоги до інструментарію підготовки майбутніх соціальних працівників до інклюзивної освіти	

СЕКЦІЯ ІV ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

Бабак Г. С.	215
Нові педагогічні технології у навчанні іноземних мов	
Бай Цзішен	218
Ефективність ігрових інтерактивних технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти	
Васильєва С. О., У Ді, Ян Ян, Ферлій В. К.	222
Ефективність використання інноваційних технологій навчання на уроках біології	
Григораш О. В.	225
Сутнісні характеристики інноваційної компетентності вчителя	
Дем'янчук Ю. А.	228
Використання інноваційних технологій у процесі викладання історії України в коледжах	

Кіріленко О. Г., Соколова Є. В.	232
Досвід використання проєктного навчання під час формування «soft skills» бакалаврів з інженерії програмного забезпечення	
Коноваленко Д. О., Сьомін А. В., Сьоміна О. В.	235
Використання коучингу при викладанні дисциплін стоматологічного профілю	
Кладченко І. М.	239
Проблема методів навчання в умовах розвитку інноваційних процесів у освіті	
Лазарєв М. І., Лазарєва Т. А.	242
Формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців харчової галузі в умовах дуального навчання	
Лебедева К. О.	245
Дидактичні можливості проєктної технології для формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічного закладу вищої освіти	
Лі Хайцзюань	248
Використання інтернет-ресурсів у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва як педагогічна проблема	
Мартинюк І. М., Стаднічук О. М., Шматов Є. М.	252
Симуляційне навчання як засіб підвищення професійної компетенції співробітників різних служб швидкого реагування навичок	
Ткачов А. С., Кабанська О. С., Власова В. П.	255
До питання класифікації мультимедійних технологій навчання	
Чаркіна Т. І.	258
Формування медіаграмотності як нагальна потреба сучасності	
Шматько К. В., Ковічинська К. А.	262
Критичне мислення як науково-педагогічна проблема	

СЕКЦІЯ V ЗАГАЛЬНА І ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Беземчук Л. В., У Юе	265
Методи формування творчої самостійності майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами інтегрованого навчання	
Білик В. М., Макущенко А. О.	268
Розвиток емоційного інтелекту учнів 5–7 класів	
Борисенко Н. О.	272
Виховна місія Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди	
Власенко Я. В.	275
Формування економічної грамотності у здобувачів вищої освіти в системі взаємодії «ментор-менті»	

Воровка М. І., Кожевникова А. В., Меркулова Н. В., Богатирьова К. О.	279
Формування педагогічної майстерності майбутнього викладача хореографії	
Ворожбіт-Горбатюк В. В.	282
Життєві ціннісні орієнтації підлітків – основа пропедевтики прихованих ситуацій ризику	
Гнезділова К. М., Махиня Н. В., Терентьєва Н. О.	286
Глобальні навички: їхнє значення та розвиток в сучасному освітньому середовищі	
Григор'єва І. О.	291
Особливості дитячого білінгвізму в сучасному освітньому процесі	
Гура В. Л., Берданова О. В.	294
Міждисциплінарний підхід до формування освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на прикладі магістерської програми «Економічна безпека підприємництва»	
Дейниченко Г. В., Дейніченко Т. І.	298
До проблеми визначення складників дефініції «проектування»	
Доценко Д. Г.	301
Ключові тренди зовнішнього забезпечення якості вищої освіти	
Житницька А. А.	305
Контент-аналіз дефініції «soft skills»	
Завгородня Т. К.	308
Науково-дослідницька діяльність студента як фактор його професійної підготовки	
Зелений І. І.	312
Суть поняття готовності до професійного самовдосконалення майбутніх фахівців розвідувальної діяльності	
Kabadayı A.	315
Evaluation of Teacher Candidates' Opinions on Family Participation Works in Pre-School Education	
Kabadayı A.	322
Examination of Function and Content Words Used dy Children in the Types of Games They Played	
Kabadayı A.	328
The Effect of Social Media Use on Children's Language Development	
Калашнікова Л. М., Сусліченко К. С.	335
Вплив продуктивного навчання на розвиток самостійної пізнавальної діяльності учнів загальної школи під час навчання математики	
Калінічева Г. І.	338
Рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників як елемент академічної автономії університету	
Князян М. О., Князян Р. Х.	344
Творча діяльність майбутніх учителів з навчання іноземних мов у закладах загальної та вищої освіти	

Кравченко Г. Ю.	347
Організаційно-педагогічні умови викладання навчальної дисципліни «Управління розвитком» в умовах підготовки фахівців другого (магістерського) рівня	
Крокун-Баранова А. П.	351
Принципи організації військової освіти жінок	
Кропивницька Л. М., Стаднічук О. М., Кучер Л. Р.	354
Вивчення природничих дисциплін: вибір між «пасивним» та «активним» навчанням	
Ларіна І. О., Шевченко Н. О.	358
Види заохочення викладачів закладів вищої освіти в Україні	
Lisin D., Lisin Yi.	362
Computing 2-Club on Graph of Unit Disks	
Лі Юаньці	366
Емпатійна культура як базова складова професійної готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва	
Ло Юаньвень, Лю Сябін	370
Методи творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у освітньому середовищі	
Лу Сюй	373
Функції дитячої періодики (на прикладі журналу «Однокласник»)	
Майстрюк І. С.	377
Складові самоосвітньої компетентності школярів	
Мальцева Л. В.	381
Формувальне оцінювання на уроках англійської мови відповідно до концепції НУШ	
Мандрікова М. О.	384
Технологія «Веб-квест» як форма інтерактивного навчання в аспекті викладання інформатики в умовах НУШ	
Мариновська О. Я.	387
Дидактичні аспекти конструювання компетентісно зорієнтованого уроку	
Мордовцева Н. В.	391
Педагогічний дискурс як дидактичне поняття	
Небитова І. А.	395
Методика організації професійного спілкування майбутніх учителів початкових класів: її зміст та етапи	
Овсюк Д. Р.	398
Семінар у формі тренінгу з написання фахових статей для здобувачів третього рівня вищої освіти	
Одерій Д. О.	401
Особливості формування іншомовної професійної компетентності майбутніх ІТ спеціалістів	

Plavchan P.	405
International Higher Education Policy of the Member States of the European Union	
Плавчан П., Затько Й., Омельченко С.	411
Сучасний університет: місії, функції, академічні цінності та тенденції подальшого розвитку	
Ropomazova N.	415
The Future Teachers' Training Concept: Methodical Aspect	
Попова О. В., Жуков В. П.	418
Сутнісно-змістова характеристика емпатійно-партисипативної підготовки майбутнього вчителя	
Починкова М. М.	422
Роль знань у процесі формування критичного мислення майбутніх фахівців у ЗВО	
Ревенко І. В., Усиченко О. В.	425
Інформаційно-комунікаційне середовище як фактор підготовки здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти	
Рогова Т. В.	428
Командна робота педагогічного колективу як запорука розвитку учасників освітнього процесу	
Романенко Н. П.	432
Диференційоване навчання як засіб задоволення навчальних потреб учнів початкової школи	
Рябовол Л. Т.	435
Методика викладання юридичних дисциплін у закладах вищої освіти: мета, завдання, зміст	
Ситнікова О. В.	438
До питання формування у майбутніх бакалаврів філології компетентності міжкультурної взаємодії	
Сімакова С. І.	442
Проблема готовності майбутніх фахівців музичного мистецтва до професійного самовдосконалення	
Сутановська В. О.	445
Ступінь наукової розробки проблеми формування навичок soft skills у здобувачів вищої педагогічної освіти	
Трубавіна І. М.	449
Зміст підготовки майбутніх офіцерів національної гвардії до військово-соціальної роботи	
Хромченко О. В.	452
Активізація самостійної роботи студентів засобами методу проєктів	
Цалапова О. М.	455
Проєктування як форма активізації практичної діяльності в контексті національно-патріотичного виховання	

Чжан Ювень	458
Аналіз сучасного стану розробленості проблеми дослідження тіньової освіти в Китаї	
Чихаріна К. І.	464
Феномен «інтелектуальної еліти нації» у контексті сучасних глобалізаційних процесів	
Шаповалова Н. П.	467
Законодавче забезпечення профільної освіти в сучасній українській школі	
Чжоу Мін	471
Виховання естетичного смаку майбутніх музично-педагогічних працівників у процесі вокальної підготовки в закладах вищої освіти	
Щука Г. П.	475
Кадрова відповідність як основний фактор забезпечення якості підготовки фахівця сфери туризму	
Ялліна В. Л., Новіцька В. Є.	478
Естетичне виховання дошкільників засобами хореографії	

СЕКЦІЯ VI АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

Воронін А. І.	482
Ключові компетентності офіцера-лідера	
Стрельников В. Ю.	485
Підготовка вчителів до виконання функцій тьютора у закладах неперервної освіти	

СЕКЦІЯ VII ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Aliksieienko I.	489
Mediation as an Innovative Method of Settling Disputes (Conflicts) in Public Policy: International Opinion	
Когут О. В.	492
Цифровізація конституційної скарги в Україні в контексті сучасних викликів	
Корчак Н. М.	495
Цифрові трансформації процесів Національного агентства з питань запобігання корупції в умовах диджиталізації	

КАДРОВА ВІДПОВІДНІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Щука Г. П.

докторка педагогічних наук, професорка
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II,
м. Берегове, Україна

У статті розглянуто проблему визначення кадрової відповідності науково-педагогічних працівників, які забезпечують підготовку здобувачів за спеціальністю 242 «Туризм». Встановлено, що існуючі проблеми мають об'єктивний характер, і потрібен час для їхнього вирішення. Визначено кроки, які дозволяють зменшити їхню гостроту на даному етапі.

Ключові слова: туризм, професійна освіта в туризмі, кадрова відповідність, підготовка фахівців сфери туризму.

The article analyses the problem of determining the personnel compliance of scientific and pedagogical workers who provide training for students of the speciality 242 "Tourism". It is established that the existing problems are objective and need time to be resolved. Steps have been identified to reduce their relevance at this stage.

Key words: tourism, professional education in tourism, personnel compliance, training of tourism specialists.

Професійна освіта в туризмі, як педагогічна система, характеризується складністю, відкритістю, динамічністю, цілеспрямованістю, самоврядністю, ймовірністю, соціальністю і т. ін. Так, як система туристичної освіти є структурним компонентом одночасно двох мегасистем – системи освіти та сфери туризму – успішність її функціонування значною мірою залежить від здатності своєчасно обирати відповідну реакцію на зміни, які відбуваються в межах цих мегасистем. Ця здатність значною мірою визначається рівнем управління, кадровим потенціалом та матеріально-технічним забезпеченням як системи туристичної освіти загалом, так і кожної ОП, зокрема. Адже не викликає заперечень той факт, що освітній процес, як діяльна система, має колосальну здатність до вдосконалення за умови чіткої його організації. Це покладає значну відповідальність на науково-педагогічних працівників, що забезпечують підготовку фахівців сфери туризму.

Колапс (у значенні руйнування якоїсь структури під впливом системної кризи) системи освіти та сфери туризму, спричинений пандемією Covid-19, призвів також до збільшення навантаження на НПП, яким доводиться працювати в умовах невизначеності та хаосу [1, с. 31]. До цього додалися хвилювання з приводу кадрової відповідності – одне з найбільш поширених зауважень при акредитації ОП зі спеціальності 242 «Туризм».

Треба відзначити, що процес підготовки фахівців сфери туризму активно досліджується вітчизняними науковцями. Про це свідчить значна кількість досліджень, результати яких представлено в дисертаційних роботах, монографіях, наукових публікаціях. Здебільшого вчені звертаються до формування моделі фахівця чи окремих його компетентностей (А. Віндюк, С. Літовка-Деменіна,

О. Фастовець, Л. Щербак та ін.), або вивчення досвіду такої підготовки за кордоном (Л. Кнодель, Т. Сокол, Л. Чорна та ін.). Натомість питання кадрового забезпечення піднімаються недостатньо, а кадрової відповідності – взагалі вважаються контраверсійними. Мета цього дослідження: встановити причини виникнення такої ситуації та окреслити можливості її вирішення.

Відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників освітньому компоненту, за п.37 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності [2], визначається на підставі документів встановленого зразка про:

- про вищу освіту;
- присудження наукового ступеня (однакова за змістом спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація);
- наявність досвіду професійної діяльності (заняття) за відповідним фахом (спеціальністю, спеціалізацією) не менше п'яти років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності);
- керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня за спеціальністю, що була захищена в Україні або за кордоном;
- щонайменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років.

Вимоги, здавалося б, мінімальні та досить адекватні. Розглянемо, що заважає їх виконувати. Перша причина конфліктної ситуації, на наш погляд, полягає в «молодості» самої спеціальності. Підготовка фахівців сфери туризму започаткована була лише на зламі тисячоліть: у 2002 р. спеціальність «Туризм» було введено до Переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у ЗВО за відповідними ОКР. Відповідно, до освітнього процесу залучалися НПП, які вже мали досвід роботи в ЗВО або в галузі, але не мали диплому про вищу освіту з цієї спеціальності (бо її не існувало) [3, с. 486].

Друга причина, як ми її бачимо, полягає у відсутності тривалий час наукового ступеня доктор / кандидат наук з туризму, доктор філософії Ph.D. з туризму. І хоча ряд ЗВО (наприклад, КНУ імені Т. Г. Шевченка, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ЛІФК ім. І. Боберського та ін.) розпочали підготовку докторів філософії за цим напрямком, це не задовольняє потребу у кадрах. З цієї ж причини існує незначна кількість керівників чи консультантів здобувачів наукових ступенів за цією спеціальністю. Певна кількість НПП прийшла на кафедри туризму зі сфери туризму. Туристична діяльність завжди була більш прибутковою, ніж викладацька, тому лише з початком пандемії окремі представники бізнесу почали розглядати себе в якості викладача, але обсяги обов'язкової документації у ЗВО лякають, і вони віддають перевагу ролі тренера / коуча / консультанта в освітніх грантових програмах.

Єдиний критерій, який дозволяє НПП довести свою відповідність – наукові публікації. І це прикро. Відсутність вільного часу на проведення ґрунтовних наукових досліджень призводить до зниження якості змісту таких. Проте, це питання виходить за межі проблематики цієї публікації.

З метою забезпечення відповідності науково-педагогічні працівники кафедр туризму роблять рішучі кроки:

1. Здобувають вищу освіту зі спеціальності «Туризм».

Ініціатива цікава, але, як це часто буває, доведена до абсурду. Особливо, коли здобувач вже має науковий ступінь та/або вчене звання (по кафедрі туризму); чи коли стає здобувачем на тій же кафедрі, де працює, і сам собі надає освітні послуги.

2. Отримують вчене звання (доцента, професора) по кафедрі туризму.

Рішення логічне (особливо для тих викладачів, які відкривали ці кафедри і накопичили значний досвід підготовки фахівців галузі туризму), але абсолютно неефективне. Серед критеріїв відповідності НПП освітньому компоненту вчене звання не згадується.

3. Готують до видання навчально-методичні посібники. Цей вид діяльності також не покращує показники відповідності, але хоча б позитивно впливає на якість освітнього процесу.

У результаті частина НПП кафедр туризму під час акредитації перебувають у ситуації невизначеності. Їхня відповідність визначається «в ручному» режимі і залежить, у якійсь мірі, від фаховості та позиції експерта. Наприклад, рекомендовано, щоб викладач ОК «Менеджмент туризму» був економістом за дипломом, «Географія туризму» – географом, що логічно. А викладач таких дисциплін, як «Організація анімаційних послуг», «Туроперейтинг», «Активний туризм», «Медичний туризм» і т. д. Наприклад, під час однієї з акредитацій експерти зробили зауваження, що науковці, які захищалися за спеціальністю «Педагогіка» під час підготовки бакалаврів спеціальності «Туризм» можуть викладати лише ОНД.

Ця проблема кадрової відповідності характерна для всіх «молодих» спеціальностей. Цей факт підкреслює необхідність визначення «винятків» (спеціальностей, які знаходяться на етапі свого формування) і встановлення для них нормативно визначених додаткових критеріїв.

Наприклад, НПП, які не мають досвіду роботи в галузі, але залучаються до викладання професійно зорієнтованих дисциплін, в обов'язковому порядку повинні проходити стажування на підприємствах галузі: викладачі туроперейтингу – в туроператорських фірмах, лікувально-оздоровчого туризму – в санаторних комплексах, займаючись реалізацією туристичного продукту. НПП, які прийшли мають досвід роботи в галузі, можуть пройти стажування в ЗВО, який під час акредитації цієї спеціальності отримав кілька «А».

На превеликий жаль, випускники, які отримали можливість вступити у магістратуру за спеціальністю «Туризм» за перехресним вступом, у більшості випадків демонструють досить посереднє розуміння як самої сфери туризму, так і процесу формування її фахівця (за винятком педагогічних спеціальностей).

Отже, відповідність науково-педагогічного працівника повинна визначатися як відповідність ОК, який він забезпечує, так і ОП, до якої належить цей компонент. Проте, для ряду новоутворених спеціальностей, серед яких спеціальність 242 «Туризм», встановлені вимоги можуть бути розширені у такий спосіб: врахування вченого звання відповідно до ОП, наявних навчально-методичних матеріалів, стажування на підприємстві галузі чи у ЗВО – в залежності від виду наявного досвіду.

Список використаних джерел

1. Щука Г. П., Безрученков Ю. В. Підготовка фахівців туризму: виклики сьогодення. *Географія та туризм*. 2021. № 63. С. 31–36.
2. Постанова КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» в ред. від 20.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#top>.
3. Щука Г. П. Підготовка фахівців сфери туризму: проблеми кадрового забезпечення. *Наука і освіта*. 2011. № 4. С. 483–486.

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЇ

Ялліна В. Л.

кандидатка педагогічних наук, доцентка

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Новіцька В. Є.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

На сучасному етапі розвитку суспільства одним із пріоритетних завдань є виховання всебічної, творчої, соціально активної особистості. Естетичне виховання сприяє глибшому пізнанню навколишнього світу, всебічному розкриттю самого себе. Хореографія має величезні можливості для повноцінного естетичного вдосконалення дитини, для її гармонійного духовного і фізичного розвитку

Ключові слова: естетичне виховання, дошкільний вік, танець, емоційне сприйняття.

At the present stage of development of society, one of the main tasks is the education of a comprehensive, creative, socially active personality. Aesthetic education promotes to a deeper understanding of the surrounding world, a contributes to a more comprehensive disclosure of himself. Choreography has great potential for the full aesthetic improvement of the child, for its harmonious spiritual and physical development.

Key words: aesthetic education, preschool age, dance, emotional perception.

В умовах сьогодення важливим завданням стає виховання гармонійної особистості. Естетичне виховання сприяє розвитку особистості, творча енергія та ініціатива якої проявлятимуться в усіх сферах її життєдіяльності. Мистецтво було і залишається дуже важливим напрямом естетичного виховання молодого покоління.

Наукове видання

За редакцією
Боярської-Хоменко Анни Володимирівни
Попової Олени Володимирівни

**Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах
сучасних викликів: теорія і практика**
Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції
(Харків, 20–21 травня 2022 р.)

Відповідальна за випуск: **А. Д. Балацінова**

*Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності
несуть автори*